

บทที่ 5

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ศึกษา อุปสรรค ปัญหา ผลกระทบและแนวทางแก้ไข เป็นการวิจัยเพื่อการศึกษา หลักการ เงื่อนไข ขั้นตอน และวิธีการจัดการมรดกตามหลักการอิสลาม , ศึกษาระดับ ความรู้ความเข้าใจของมุสลิมในจังหวัดสตูลต่อหลักการ เงื่อนไข ขั้นตอน และวิธีการจัดการมรดก , ศึกษาวิธีการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล , ศึกษา อุปสรรค ปัญหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ตลอดจนแนวทางแก้ไข ปัญหาต่างๆ ซึ่งวิธีการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการวิจัย ประชากรและ การเลือก กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยผู้วิจัยจะศึกษาค้นคว้าจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ และเอกสารทางวิชาการที่น่าเชื่อถือได้ทั้งเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source) และทุติยภูมิ (Secondary Source) และแหล่งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการจัดการทรัพย์สินมรดก เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 1

2. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เพื่อตอบคำถามวิจัยข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) โดยจะเก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียว (Cross Sectional) โดยผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบแบบ สัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษารายละเอียดในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาระดับการศึกษา ระดับความรู้ความเข้าใจของมุสลิมในจังหวัดสตูล เกี่ยวกับหลักการ เงื่อนไข ขั้นตอน และวิธีการจัดการมรดกตามหลักกฎหมายอิสลาม

2.2 ศึกษาแนวปฏิบัติ ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขในการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิดในจังหวัดสตูล (เฉพาะมัสยิดที่จดทะเบียนกับ ทางราชการแล้วเท่านั้น) ทั่วทุกอำเภอทั้ง 7 อำเภอ ดังข้อมูลตามตารางต่อไป

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนมัสยิดในจังหวัดสตูล

ลำดับที่	ชื่ออำเภอ	จำนวนมัสยิด/หลัง
1	เมืองสตูล	65
2	ควนโดน	24
3	ควนกาหลง	23
4	ท่าแพ	27
5	ละงู	62
6	ทุ่งหว้า	18
7	มะนัง	5
รวม		224

(ที่มาของข้อมูล : สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล)

และผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรเพื่อใช้เฉพาะในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ อย่างเดียวอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีดังนี้

1. คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล
2. คณะตุลาการอิสลามประจำศาลจังหวัดสตูล
3. ผู้ที่มายื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดสตูลเพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตาย

หรือผู้ที่มาติดต่อที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมรดก หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการมรดกของผู้ตายโดยตรง

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกใช้ประชากรกลุ่มนี้ เพราะผู้วิจัยเห็นว่ามุสลิมส่วนใหญ่ทั้งในจังหวัดสตูลเมื่อมีปัญหา หรือมีความประสงค์ที่จะจัดการมรดกของผู้ตายที่เป็นญาติของพวกเขา มุสลิมเหล่านั้นก็จะไปปรึกษาเรื่องการจัดการมรดกกับบุคคลเหล่านี้ และ ยังให้พวกเขาแนะนำวิธีการแบ่ง มรดก และ หากทรัพย์มรดกเป็นท รัพย์ที่มีเอกสารสิทธิ์ทางราชการ ก็จะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ศาลมีคำพิพากษาหรือออกคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตายก่อนจึงจะสามารถโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์มรดกเหล่านั้นมาแบ่งกันระหว่างทายาทได้

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ศึกษาอุปสรรคปัญหา ผลกระทบ และแนวทางแก้ไข ผู้วิจัยมีขั้นตอนและวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเปิดตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (พิสนุ ฟองศรี, 2549:108-109) จากจำนวนประชากร ตามจำนวนมัสยิดในจังหวัดสตูล 224 โดยผู้วิจัยเลือกใช้จำนวนประชากรถัดไป (โดยไม่คิดคำนวณส่วนที่เป็นเศษ) คือ 230 และกำหนดความเชื่อมั่น 95 % ความผิดพลาดไม่เกิน 5 % ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ 144 คน จากคณะกรรมการอิสลามประจำมัสยิด 114 มัสยิด โดยกำหนดว่า 1 มัสยิดต่อกรรมการ 1 คน

การสุ่มตัวอย่างมัสยิดที่จะทำการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย SRS (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากรายชื่อมัสยิดจาก 224 มัสยิดทุกอำเภอในจังหวัดสตูล

- 2). คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูลจำนวน 30 คน โดยจะทำการเลือกเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล 1 คน รองประธานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล 4 คน รวมกลุ่มตัวอย่างนี้จำนวน 5 คน
- 3). คณะตุลาการประจำศาลจังหวัดสตูลจำนวน 1 คน
- 4). ผู้ที่มาติดต่อราชการที่ศาลจังหวัดสตูลเพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตาย หรือผู้ที่มาติดต่อที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมรดก หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการมรดกของผู้ตายจำนวน 15 คน

โดยกลุ่มตัวอย่างจากคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล คณะโต๊ะยุติธรรมประจำศาลจังหวัดสตูล และผู้ที่มาติดต่อราชการ ที่ศาลจังหวัดสตูลเพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตาย หรือผู้ที่มาติดต่อที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมรดก หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการมรดกของผู้ตาย ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อมาสนับสนุนข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้ถามคณะกรรมการอิสลามประจำมัลดีเต้านั้น

5.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลต่างๆดังนี้

1. ข้อมูลเอกสาร เป็นข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ เงื่อนไข ขั้นตอน และวิธีการจัดการมรดกตามหลักการอิสลาม และประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมรดกตามหลักกฏหมายอิสลาม ประวัติการจัดการมรดกของชาวอาหรับในยุคก่อนอิสลาม พัฒนาการของ การจัดการมรดกในอิสลาม พิษณกรรมและประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาตั้งแต่การตายของเจ้ามรดก การรวบรวมทรัพย์มรดก สิทธิที่เกี่ยวข้องกับกองมรดก ผู้ที่มีส่วนได้เสียในกองทรัพย์มรดก ตลอดไปจนถึงวิธีการแบ่งมรดกให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิในรูปแบบต่างๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะศึกษาจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ หนังสือตำรา เอกสารและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษา ระดับความรู้ความเข้าใจของมุสลิมในจังหวัดสตูลในการจัดการมรดก วิธีการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆในการจัดการมรดก ผลกระทบที่เกิดขึ้นเนื่องจากการจัดการมรดก และแนวทางการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ผู้วิจัยได้มาโดยการลงพื้นที่แจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 จำนวน 144 คน ที่กระจายอยู่ทั่วทุกตำบลในพื้นที่จังหวัดสตูล และผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึก คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูลจำนวน 5 คน คณะโต๊ะยุติธรรมประจำศาลจังหวัดสตูลจำนวน 1 คน และสัมภาษณ์ผู้ที่มาติดต่อราชการที่ศาลจังหวัดสตูลเพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้จัดการมรดกของผู้ตาย หรือผู้ที่มาติดต่อที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมรดก หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการมรดกจำนวน 15 คน รวม

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะสัมภาษณ์ 21 คน โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม และสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลซึ่งจะครอบคลุมถึงประเด็นต่างๆดังกล่าวข้างต้น

5.3.1 แบบของเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์นี้เป็นแบบสอบถาม ที่เกี่ยวกับการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษาด้านสามัญ ระดับการศึกษาศาสนาจำนวน 4 ข้อคำถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูลด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ

1) ความรู้ความเข้าใจของมุสลิมในจังหวัดสตูลเกี่ยวกับการจัดการมรดก จำนวน 30 ข้อคำถาม ซึ่งมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนและวิธีการแปลผลดังนี้

วิธีแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (x) ตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}$$

$$\text{จำนวนชั้น}$$

$$= \frac{30 - 0}{5} = 6.0$$

5

หากผู้ตอบแบบสอบถามตอบถูกจะได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน หากตอบผิดจะได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน หากตอบว่าไม่มั่นใจจะได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน แล้วจะนำคะแนนรวมที่ได้ทั้งหมดมาจัดระดับความรู้ออกเป็น 5 ระดับ โดยแปลความหมายดังตารางต่อไปนี้

ลำดับที่	ค่าเฉลี่ยระดับคะแนน	ความหมาย(ระดับความรู้)
1	0-6	ต่ำมาก
2	7-12	ต่ำ
3	13-18	ปานกลาง
4	19-24	สูง
5	25-30	สูงมาก

2) สภาพปัญหาอุปสรรคการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล จำนวน 10 ข้อคำถาม

3) ผลกระทบจากปัญหาการจัดการมรดกในจังหวัดสตูล จำนวน 11 ข้อคำถาม

4) แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล จำนวน 9 ข้อคำถาม

ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับ ซึ่งจะทำให้การวัดระดับการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล โดยมีความหมายของแต่ละระดับดังนี้

1	หมายถึง	น้อยที่สุด
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	มาก
5	หมายถึง	มากที่สุด

สำหรับแบบสัมภาษณ์หรือแบบสอบถาม เป็นแบบสัมภาษณ์ ปลายเปิด ที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาอุปสรรคของการจัดการมรดกของมุสลิมในจังหวัดสตูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขต่อปัญหาดังกล่าวจำนวน 4 ข้อคำถาม

5.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) โดยทำเรื่องขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำหนังสือดังกล่าว ไปยื่นต่อกลุ่มเป้าหมาย คือ กรรมการอิสลามประจำมัสยิด คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดสตูล คณะโต๊ะยุติธรรมประจำศาลจังหวัดสตูล และผู้ที่จะทำการเก็บข้อมูล

2) ผู้วิจัยดำเนินการแจกจ่ายแบบสอบถาม และแบบ สัมภาษณ์ ไปยังกลุ่มตัวอย่าง ตามเป้าหมายที่ได้คัดเลือกไว้ โดย กลุ่มตัวอย่างที่เป็น คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดก็ได้ไป สัมภาษณ์ที่สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและที่บ้าน คณะโต๊ะยุติธรรมประจำศาลจังหวัด สตูลและผู้ที่มาติดต่อราชการที่ศาลจังหวัดสตูลก็ได้สัมภาษณ์ ที่ศาลจังหวัดสตูล ส่วนคณะกรรมการ อิสลามประจำมัสยิดที่เป็น อิหม่าม คอเต็บ และบิลาลได้ใช้โอกาสที่มีการประชุมประจำเดือนของ อิหม่าม คอเต็บและบิลาลของแต่ละอำเภอ ดังนี้

2.1 อำเภอเมืองสตูลประชุมทุกวัน ที่ 10 ของเดือน

2.2 อำเภอกวน โคนประชุมทุกวันพฤหัสบดีแรกของเดือน

2.3 อำเภอท่าแพประชุมทุกวันเสาร์แรกของเดือน

2.4 อำเภอกวนกาหลงประชุมทุกวันจันทร์ที่สองของเดือน

2.5 อำเภอทุ่งหว้าประชุมทุกวัน ที่ 3 ของเดือน (หากตรงกับวันหยุดราชการจะเลื่อน ไปในวันถัดไป)

2.6 อำเภอมะนัง ไม่มีการกำหนดวันประชุมที่แน่นอน ผู้วิจัยใช้วิธีแจก แบบสอบถามด้วยตัวเองต่ออิหม่าม คอเต็บ และบิลาล

2.7 อำเภอละงูประชุมทุกวันพฤหัสบดีแรกของทุกเดือน

3) ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และ สัมภาษณ์ ทั้งหมดที่ได้ นำมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ และดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for window สถิติที่ใช้มี ความถี่ร้อยละ และ การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอเชิงพรรณนาเพื่อตอบคำถามวิจัยที่กำหนดไว้